

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය

රාජ්‍ය උකස් හා ආයෝජන බැංකුවේ (“බැංකුව”) 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ආදායම් ප්‍රකාශනය හා විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

බැංකුවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වවගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, බැංකුවේ අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය බැංකුව ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා බැංකුවේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

බැංකුවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, බැංකුවේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂයපථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්ස්ඵ්‍යයන්ගෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන් ,වේතනාන්විත මහභූමිමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද , අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය , ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් බැංකුවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම් අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ බැංකුවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ බැංකුවේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, බැංකුව ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙළ කිරීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
අ) මූල්‍යකරණ වාර්තාකරණයේ විශ්වසනීයත්වය තහවුරු කිරීම සඳහා බැංකුව විසින් ඇතැම් ප්‍රධාන ලෙජර ගිණුම් පවත්වා ගෙන ගොස් නොතිබුණි.	ශ්‍රී ලංකා මූල්‍යකරණ වාර්තාකරණ ප්‍රමිති (SLFRS) ගැලපුම්වලට අදාළ ලෙජර ගිණුම් 2023 වර්ෂය තුළදී නිර්මාණය කර ඇත.	අවශ්‍ය සියළුම ලෙජර ගිණුම් පවත්වාගෙන යා යුතුවේ.
ආ) බැංකුව විසින් 2017 වර්ෂයේ සිට වටිනාකම රු.14,174,317ක් වූ ලිපිද්‍රව්‍ය තොගය සඳහා භෞතික තොග සත්‍යාපනය සිදු කර නොතිබුණි.	ස්වාධීන කමිටුව 2020 වර්ෂය සඳහා භෞතික තොග සත්‍යාපනයන් සිදුකර ඇති අතර වාර්තාව පිළියෙළ කරමින් පවතී.	ලිපිද්‍රව්‍ය සඳහා භෞතික තොග සත්‍යාපනයන් වාර්ෂිකව සිදු කළ යුතුවේ.

1.5.2 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
අ) වටිනාකම රු.3,603,588ක් වූ ලැබිය යුතු ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු ශේෂයක් 2020 සිට මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන් තුළ නිරීක්ෂණය විය. ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු 2019 දෙසැම්බර් 01 සිට ඉවත් කර ඇතත්, ලැබිය යුතු ශේෂයේ ආපසු අයකර ගැනීමේ හැකියාව තක්සේරු කිරීම සඳහා මුදල් ආපසු ලබා ගැනීම සඳහා ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග හෝ මුදල් ආපසු ලබා ගැනීම සඳහා ඉදිරිපත් කරන ලද වාර්තා සඳහා ලේඛනගත සාක්ෂි සපයා නොතිබුණි.	DRL මත තක්සේරුවට එරෙහිව අභියාචනය අවසන් කිරීමෙන් පසු මුදල් ආපසු ගෙවීමේ හිමිකම් ඉදිරිපත් කරන ලෙස අපගේ බදු උපදේශකවරයාට උපදෙස් දෙන ලදී.	විගණන ක්‍රියාපටිපාටි සිදු කිරීම සඳහා විගණකවරුන්ට තොරතුරු සහ උපකාරක ලේඛන සැපයිය යුතුවේ.
ආ) ණය ආපසු ගෙවීමේ බද්ද (DRL) 2020 ජනවාරි 01 සිට ඉවත් කර ඇතත්, රු.15,591,023ක ලැබිය යුතු ණය ආපසු ගෙවීමේ බදු ශේෂයක් මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ නිරීක්ෂණය විය. තක්සේරුවකට එරෙහිව පියවීම සඳහා ලැබිය යුතු ණය ආපසු ගෙවීමේ බදු රඳවා තබා ගත් බව විමසීමේදී දැනුම් දෙන ලදී. කෙසේ වෙතත්, මුදල් ආපසු ගෙවීම පියවීම සඳහා සුදුසුකම්	ආපසු ගෙවීම සම්බන්ධයෙන් අභියාචනා ක්‍රියාවලිය ක්‍රියාත්මක වෙමින් පවතී.	විගණන ක්‍රියාපටිපාටි සිදු කිරීම සඳහා විගණකවරුන්ට තොරතුරු සහ උපකාරක ලේඛන සැපයිය යුතුවේ.

ලබන්නේ නම් මිස, එවැනි ආපසු ගෙවීමක් හිලව කළ නොහැකි වනු ඇත. ණය ආපසු ගෙවීමේ බදු මුදල් ආපසු ගෙවීමේ ක්‍රියාවලියට අදාළව සාක්ෂි සපයා නොතිබුණි.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය																								
අ) ණය පියවූ පසුවත් සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් ණය සඳහා වාරික ලද අවස්ථා නිරීක්ෂණය විය. එවැනි ලද ගෙවීම් “ගනුදෙනුකරුවන්ට ආපසු ගෙවීමේ වසාදැමූ ණය ගිණුම” ට බැර කර තිබූ අතර 2022 දෙසැම්බර් 31න් අවසන් වර්ෂය සඳහා එම ගිණුමේ සමුච්චිත ශේෂය රු.48,931,177ක් විය.	ගනුදෙනුකරුවන්ට මුදල් ආපසු ගෙවීමේ ගිණුම ශුන්‍ය ශේෂයක් ලෙස පවත්වාගෙන යා නොහැක. ඊට අමතරව, බැංකුවේ ඉතුරුම් ගිණුමක් ආරම්භ නොකළ ගනුදෙනුකරුවන් ආපසු ගෙවීම් වවුචර ලියාපදිංචි තැපෑලෙන් තැපැල් ලිපිනයට එවා ඇත.	සාධාරණ කාලසීමාවක් තුළ ගනුදෙනුකරුවන්ට දිගුකාලීන හිඟ ශේෂයන් දැනුම් දීමට සහ ආපසු ගෙවීමට බැංකුව අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුවේ.																								
ආ) විවිධ හේතු නිසා අදාළ ණය ගිණුමට හෝ පාරිභෝගිකයාගේ ඉතිරි කිරීමේ ගිණුමට බැර නොවීම හේතුවෙන් ගනුදෙනුකරුවන් විසින් ඔවුන්ගේ ණය ගිණුම් සඳහා කළ ගෙවීම් “විසර්ජනය නොකළ ණය ශේෂ ගිණුම” නම් වූ ගිණුමකට බැර කර තිබුණි. ණය ගණන 16,138ක් සම්බන්ධයෙන් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට එම ගිණුමේ සමුච්චිත ශේෂය රු.62,948,841ක් විය. විස්තර පහත දැක්වේ.	විවිධ හේතු සඳහා ගනුදෙනුකරුවන් විසින් ඔවුන්ගේ ණය ගිණුම්වලට කළ ගෙවීම් විසර්ජනය නොකළ ණය ශේෂ ගිණුම නියෝජනය කරයි. විසර්ජනය නොකළ ණය ශේෂ ගිණුමේ ශේෂ ගනුදෙනුකරුවන්ගේ ගෙවීම් මත දෛනිකව වෙනස් වන අතර මාසිකව සැසඳුම් කරයි. එබැවින්, විසර්ජනය නොකළ ණය ශේෂ ගිණුමට බැර කළ සියළුම විවිධාකාරී පහසුකම් හඳුනා ගත හැක. කෙසේවෙතත්, මෙම විසර්ජනය නොකළ ණය ශේෂ ගිණුමේ ශුන්‍ය ශේෂයක් පවත්වාගෙන යා නොහැක.	පැරණි හිඟ ශේෂයන් හඳුනාගෙන සාධාරණ කාල සීමාවක් තුළ නිෂ්කාශනය කළ යුතුවේ.																								
<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="236 1375 304 1406">වර්ෂය</th> <th data-bbox="443 1375 544 1406">ණය ගණන</th> <th data-bbox="612 1375 719 1451">වටිනාකම (රු.)</th> </tr> <tr> <th data-bbox="236 1458 304 1489">-----</th> <th data-bbox="443 1458 544 1489">-----</th> <th data-bbox="612 1458 719 1489">-----</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="236 1496 368 1527">2019ට පෙර</td> <td data-bbox="517 1496 585 1527">1,982</td> <td data-bbox="628 1496 767 1527">10,210,250</td> </tr> <tr> <td data-bbox="236 1547 293 1579">2019</td> <td data-bbox="544 1547 585 1579">815</td> <td data-bbox="628 1547 767 1579">2,159,054</td> </tr> <tr> <td data-bbox="236 1599 293 1630">2020</td> <td data-bbox="517 1599 585 1630">7,600</td> <td data-bbox="628 1599 767 1630">6,333,528</td> </tr> <tr> <td data-bbox="236 1650 293 1682">2021</td> <td data-bbox="517 1650 585 1682">1,341</td> <td data-bbox="628 1650 767 1682">3,115,966</td> </tr> <tr> <td data-bbox="236 1702 293 1733">2022</td> <td data-bbox="517 1702 585 1733">4,400</td> <td data-bbox="628 1702 767 1733">41,130,043</td> </tr> <tr> <td data-bbox="236 1753 316 1785">එකතුව</td> <td data-bbox="501 1753 585 1785">16,138</td> <td data-bbox="628 1753 767 1785">62,948,841</td> </tr> </tbody> </table>	වර්ෂය	ණය ගණන	වටිනාකම (රු.)	-----	-----	-----	2019ට පෙර	1,982	10,210,250	2019	815	2,159,054	2020	7,600	6,333,528	2021	1,341	3,115,966	2022	4,400	41,130,043	එකතුව	16,138	62,948,841		
වර්ෂය	ණය ගණන	වටිනාකම (රු.)																								
-----	-----	-----																								
2019ට පෙර	1,982	10,210,250																								
2019	815	2,159,054																								
2020	7,600	6,333,528																								
2021	1,341	3,115,966																								
2022	4,400	41,130,043																								
එකතුව	16,138	62,948,841																								

1.6.2 අත්තිකාරම්

විගණන නිරීක්ෂණ

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

අ) 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැංකුවේ අක්‍රීය ණය/ අදියර 3 ණය අනුපාතය සියයට 19.33ක් වූ අතර එය ලියාපදිංචි විශේෂිත බැංකු කර්මාන්ත අනුපාතය වන සියයට 8.4 වඩා ඉහළ වේ. කෙසේවෙතත්, සේ.අ.අ. ණය ආපසු අයකර ගැනීමේ හැකියාව ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් සහතික කරනු ලබන අතර එබැවින් සේ.අ.අ. ණය හැර ගණනය කරන ලද බැංකුවේ අක්‍රීය ණය / අදියර 3 ණය අනුපාතය සියයට 9.97 ක අඩු ප්‍රතිශතයක් පෙන්නුම් කරයි. විස්තර පහත දැක්වේ.

විස්තරය	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020
අක්‍රීය ණය අනුපාතය (සියළු ණය)			
මුළු ණය හා අත්තිකාරම් (රුපියල් මිලියන)	39,702	38,287	36,672
මුළු අක්‍රීය ණය (රුපියල් මිලියන)	7,675	7,602	8,412
අක්‍රීය ණය/ අදියර 3 ණය අනුපාතය (%)	19.33%	19.85%	22.94%
අක්‍රීය ණය අනුපාතය (සේ.අ.අ ණය හැර)			
මුළු ණය හා අත්තිකාරම් (සේ.අ.අ. ණය හැර) (රුපියල් මිලියන)	32,736	30,460	28,931
මුළු අක්‍රීය ණය (සේ.අ.අ. ණය හැර) (රුපියල් මිලියන)	3,262	2,677	3,180
අක්‍රීය ණය/ අදියර 3 ණය අනුපාතය (%)	9.97%	8.79%	10.99%

බැංකු කර්මාන්ත අනුපාතිකය 11.3%ක් ලෙස වාර්තා වූ අතර බැංකු අක්‍රීය ණය ප්‍රමාණය 10.18%ක් විය. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු මාර්ගෝපදේශ සමඟ බැංකු අනුමත ප්‍රතිපත්ති සමඟින් අක්‍රීය ණය අඩු කිරීමට බැංකුව උපරිම උත්සාහයක් ගෙන ඇත. 2022 වර්ෂය තුළ සේ.අ.අ. ණය අයකර ගැනීම සඳහා බැංකුව එලදායි ක්‍රම අනුගමනය කර ඇත.

b) බැංකුව විවිධ නිෂ්පාදන කාණ්ඩ යටතේ ණය පහසුකම් ලබා දී ඇත. පසුගිය වසර තුනක කාලය තුළ විවිධ නිෂ්පාදන කාණ්ඩ සහ නිෂ්පාදන කාණ්ඩ අනුව අක්‍රීය ණය අනුපාතය අතර ණය පහසුකම් බෙදා හැරීම සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණ සිදු කරනු ලැබේ.

- i) වතු කාණ්ඩ ඇතුළුව පුද්ගලික, පුද්ගලික උකස්, උකස් සහ සේ.අ.අ. ණය පසුගිය වසර තුනක කාලය තුළ බැංකුවේ ප්‍රධාන නිෂ්පාදන කාණ්ඩ වූ අතර එය බැංකුවේ මුළු ණය කළඹෙන් සියයට 95 කට දායක විය.
- ii) ක්ෂුද්‍ර හා කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යවසායක අංශය ඇතුළු ආර්ථිකයේ අනෙකුත් අංශ සඳහා ණය ලබා දීමේ බැංකුවේ දායකත්වය ඉතා නොවැදගත්ය.

2023 වර්ෂය සඳහා අයකරගැනීමේ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම අක්‍රීය ණය අනුපාතය අඩු කිරීම සඳහා පහත ක්‍රියාමාර්ග හඳුන්වා දී ඇත.

- පවතින අයකර ගැනීමේ ප්‍රතිපත්තිය සමාලෝචනය
- අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමත නව හානිකරණ ප්‍රතිපත්තිය හඳුන්වා දීම
- අයකිරීම් කාර්ය

විවිධ නිෂ්පාදන කාණ්ඩ අතර ණය බෙදා හැරීම පුළුල් කිරීම සහ නිෂ්පාදන කාණ්ඩයේ අක්‍රීය ණය අනුපාතය පහළ මට්ටමින් අවම කිරීම නිර්දේශ කෙරේ.

iii) වතු ණය කාණ්ඩය සහ සේ.අ.අ. ණය කාණ්ඩය පසුගිය මණ්ඩලය ගැනීමත් වසර තුනක කාලය තුළ බැංකුවේ ඉහළම අක්‍රීය ණය කිරීම

- අයකිරීම් කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන්
- ප්‍රමාණවත් කාර්ය මණ්ඩලයක් සමඟ පුනර්ජීවන/ ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමේ ඒකකය පුළුල් කිරීම
- නිරීක්ෂණ ලැයිස්තුව හැසිරවීම සහ දුර්වල ණය පිළිබඳ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් වර්ගීකරණය සමාලෝචනය කිරීම
- ඉහළ අක්‍රීය ණය ශාඛා 10ක් තෝරා විශේෂ අයකිරීම් වැඩසටහනක් සකස් කිරීම
- ණය අයකර ගැනීම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා විශේෂ පාරිභෝගික සත්කාර සහ සම්බන්ධතා මාස ලෙස මාස දෙකක් ප්‍රකාශයට පත් කිරීම

කර්මාන්තය	2022			2021			2020		
	රු. මිලියන	%	අක්‍රීය ණය %	රු. මිලියන	%	අක්‍රීය ණය %	රු. මිලියන	%	අක්‍රීය ණය %
සේ.අ.අ. ණය	5,270	14.37	69.52	4,634	12.10	69.55	4,510	11.36	65.57
උකස්	7,349	20.04	12.96	7,032	18.37	11.79	6,916	17.42	11.56
වාහන ණය	0.5	0.00	-	-	-	-	-	-	-
පෞද්ගලික	17,704	48.28	8.62	19,532	51.02	7.67	20,142	50.73	8.99
ප්‍රතිමූල්‍ය	128	0.35	12.54	82	0.22	19.17	46	0.11	30.14
ආයෝජන අරමුදල්	47	0.13	25.70	30	0.08	29.22	18	0.04	35.64
පෞද්ගලික උකස්	3,269	8.91	13.95	4,161	10.87	9.58	4,479	11.28	11.20
ක්ෂුද්‍ර හා සුළු හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර	364	0.99	16.98	547	1.43	12.30	1,155	2.91	11.32
වතු	1,707	4.66	91.80	1,542	4.03	92.55	1,511	3.80	85.29
වෙනත්	834	2.27	18.83	727	1.90	18.42	925	2.33	18.08
සාමාන්‍ය අක්‍රීය ණය	36,673		22.94	38,287		19.85	39,702		19.33

- ඇ) පසුගිය වසර 2ක කාලය තුළ ක්‍රියාකාරී නොවන ඉහළම පාරිභෝගිකයින් 10 දෙනා විශ්ලේෂණය කර පහත නිරීක්ෂණ සිදු කර ඇත.
- i) 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඉහළම අක්‍රීය ගනුදෙනුකරුවන් 10 දෙනාගේ සමස්ත ශේෂය රුපියල් 219,011,142 ක් වූ අතර එය එදිනට බැංකුවේ මුළු අක්‍රීය දළ ණය සහ අත්තිකාරම්වලින් සියයට 2.9 ක් නියෝජනය වේ.
 - ii) පෙර වසර හා සංසන්දනය කිරීමේදී 2022 දෙසැම්බර් 31 වන විට ඉහළම අක්‍රීය ගනුදෙනුකරුවන් 10 දෙනාගේ සමස්ත ක්‍රියාකාරී නොවන පාරිභෝගික ශේෂය 58.8කින් හෝ රුපියල් 81,137,859කින් ඉහළ ගොස් ඇත.

බැංකුව මාසික විශේෂිත පදනමින් වැඩිම අක්‍රීය ගනුදෙනුකරුවන් ට ණය ලබා දීමට පෙර බැංකුව නිරීක්ෂණය කරන විසින් පෙර බැංකුව අතර අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල ඒකාබද්ධ සතුටුදායක පාරිභෝගික අවදානම් ඇගයීම් සිදු කර අවදානම් කළමනාකරණ ඇති බව සහතික කිරීම නිර්දේශ කෙරේ.

ඉහළම අක්‍රීය ගනුදෙනුකරුවන් ණය සඳහා නීතිමය ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇති අතර 2023.12.31 න් පසු වෙන්දේසි ක්‍රියාවලීන් ආරම්භ කරනු ඇත. අඛණ්ඩ අධීක්ෂණය හා පසු විපරම් ක්‍රියාමාර්ග සිදු කෙරෙමින් පවතී.

ගනුදෙනුකරු සීඝ්‍රයාමය අංකය	දෙසැම්බර් 31 දිනට මුළු ශේෂය (රු.)	
	2021	2022
-----	-----	-----
CE2498	-	50,480,651
BL2003	-	26,011,553
PO1629	42,209,654	42,389,181
PM2499	23,536,165	25,090,214
BL1021	-	15,752,744
SV2002	-	14,957,440
PM2681	15,618,527	17,206,162
HJ4815	10,077,073	9,374,734
PM4698	-	9,950,256
PM4608	-	7,798,207
HJ5775	11,871,793	-
HJ5967	10,261,567	-
HJ4020	6,592,230	-
AN1867	5,479,222	-
HJ3376	5,986,036	-
HF8679	6,241,016	-
මුළු එකතුව	137,873,283	219,011,142
පෙර වර්ෂය හා සැසඳීමේදී ඉහළම අක්‍රීය ණය 10හි ශේෂයේ වැඩිවීම (රු.)	-	81,137,859
පෙර වර්ෂය හා සැසඳීමේදී ඉහළම අක්‍රීය ණය 10හි ශේෂයේ වැඩිවීම (%)	-	58.8

ඇ) යම් වසරක ණය ලබා දුන් සමහර ගනුදෙනුකරුවන්ගේ එම ණය එම වසරේම අක්‍රීය ණය කාණ්ඩයට මාරු කර ඇත (ප්‍රතිසැලසුම් කළ පහසුකම් හැර). ඉහත කාණ්ඩයට වැටෙන ඉහළම ගනුදෙනුකරුවන් 10 දෙනා සම්බන්ධයෙන් විශ්ලේෂණයක් සිදු කර ඇත. 2022 වසර තුළදී මෙම ගනුදෙනුකරුවන් 10 දෙනා වෙත රුපියල් 46,988,500ක් ලබා දී ඇති බව නිරීක්ෂණය වූ අතර 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට පවතින මුළු ශේෂය රුපියල් 50,045,034ක් ලෙස වාර්තා විය. විස්තර පහත දැක්වේ.

අදාළ වර්ෂය තුළ ලබා දෙන ණය අයකර ගැනීම් පිළිබඳව අපි දැඩි සැලකිල්ලක් දක්වමු. බැංකුව විසින් යම් වර්ෂයක දී ලබා දී ඇති ණය ප්‍රමාණයෙන් 1%ක වඩා අඩුවෙන් අක්‍රීය ණය පවත්වාගෙන යාමට ප්‍රමිතියක් සකසනු ලබන අතර වහාම අයකර ගැනීමට පියවර ගනු ඇත.

විශේෂිත ගනුදෙනුකරුවන් ට ණය ලබා දීමට පෙර බැංකුව විසින් සතුටුදායක පාරිභෝගික ඇගයීම් සිදු කර ඇති බව සහතික කිරීම නිර්දේශ කෙරේ.

අංක	ගනුදෙනුකරුගේ සිඅයිඑල් අංකය	ණය	2022 ලබාදුන් මුළු වටිනාකම (රු. මිලියන)	2022.12.31 දිනට පවතින ශේෂය (රු. මිලියන)
1.	SV2002	1	14,038,500	14,957,440
2.	HJ6841	1	6,800,000	7,475,988
3.	PM4761	1	3,990,000	4,342,812
4.	HJ6694	1	3,900,000	4,260,888
5.	PU4114	1	3,400,000	3,449,583
6.	PU 4561	1	3,160,000	3,200,956
7.	PM4797	1	3,000,000	3,120,436
8.	PU4952	1	3,000,000	3,111,175
9.	PGD946	1	2,850,000	3,068,475
10.	PU3905	1	2,850,000	3,057,281
මුළු එකතුව			46,988,500	50,045,034

1.7 නීතිරීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
අ) 2016 අප්‍රේල් 29 දිනැති අංක පීඊඩී 03/2016 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛය	අදාළ සේවකයින්ගේ වැටුපින් අඩු කරනු වෙනුවට බැංකුව විසින් එහි සේවකයින් වෙනුවෙන් තම අරමුදලින් 2022 වර්ෂය සඳහා රු.5,628,889ක උපයන විට ගෙවීමේ (PAYE) බදු ගෙවා තිබුණි.	2023 ජනවාරි සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි උපයන විට ගෙවීමේ බද්ද අදාළ සේවකයින්ගේ වැටුප් වලින් අඩු කර ඇත.	බැංකුව අදාළ රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛ උපදෙස් වලට අනුකූල විය යුතුය.
ආ) 2020 දෙසැම්බර් 10 දිනැති ජනාධිපති ලේකම් කාර්යාල වක්‍රලේඛ අංක පීඑස්/පීපීපී /වක්‍රලේඛ/ 36/2020 හි ඡේද අංක 4	වාර්ෂික ප්‍රචාරණ වැඩසටහන අනුමැතිය සඳහා රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුවට (PED) ඉදිරිපත් කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, අදාළ අනුමැතිය ලබා ගැනීමකින් තොරව 2022 මුදල් වර්ෂය සඳහා බැංකුව රු.17,329,178 ක ප්‍රචාරණ වියදම් දරා තිබුණි.	2022 මූල්‍ය කාලය සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය අනුමත වාර්ෂික අයවැයට අලෙවිකරණ අයවැය ඇතුළත් වේ.	බැංකුව අදාළ වක්‍රලේඛ උපදෙස්වලට අනුකූල විය යුතුය.

ඇ) 2007 අංක 12 දරන බැංකු පනත් නියෝගයේ 3.1.i.ඉ	අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය බැංකුවේ අභ්‍යන්තර පාලන පද්ධති සහ කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිවල ප්‍රමාණවත් බව සහ අඛණ්ඩතාව සමාලෝචනය කළ යුතුය. කෙසේ වෙතත්, වර්තමානයේ බැංකුව ඔවුන්ගේ කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතිය ලෙස AS400 භාවිතා කරන අතර එය තොරතුරු සහ වාර්තා උත්පාදනය කිරීමේදී කර්මාන්ත අවශ්‍යතා සඳහා පහසුකම් සපයනු නොලැබේ.	නව හර බැංකුකරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කර ඇති අතර ව්‍යාපෘතියේ විශ්ලේෂණ සහ සැලසුම් අදියර කටයුතු කරමින් පවතී.	බැංකුවේ කළමනාකරණ තොරතුරු පද්ධතියේ ප්‍රමාණවත් බව සහ අඛණ්ඩතාව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් සහතික කළ යුතුය.
ඈ) 2015 මැයි 15 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛ අංක පීඊඩී 1/2015	පවරන ලද නිල වාහන හෝ ප්‍රවාහන දීමනාවක් හිමි නිලධාරීන්ට වාහන සංචිතයේ වාහන ඇතුළුව වෙනත් නිල වාහන පරිහරණයට අවසර නොමැත. කෙසේ වෙතත්, හිටපු සභාපතිවරයාට 2020 ජනවාරි සිට 2022 ජනවාරි දක්වා ඔහුගේ පුද්ගලික වාහනය සඳහා වාහන දීමනාව සහ ඉන්ධන දීමනාව ගෙවා ඇති අතර මුදල් හා ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධන අමාත්‍යාංශයෙන් නිල වාහනයක්ද ලබා දී තිබුණි. තවද, 2022 පෙබරවාරි මාසයේ සිට උකස් හා ආයෝජන බැංකුව වෙතින් තවත් නිල වාහනයක් ලබා දී තිබුණි. ඒ අනුව, හිටපු සභාපතිවරයාට 2023 අගෝස්තු 23 දක්වා අමතර ප්‍රවාහන පහසුකම් ලබා දී තිබුණි.	මෙම කරුණ පිළිගත නොහැක. බැංකුව මුදල් අමාත්‍යාංශයෙන් වාහනයක් ලබාගෙන ඇතත්, එම වාහනය මිලදී ගන්නා අවස්ථාවේ සභාපතිවරයාගේ පරිහරණයට විශ්වාසදායක නොවීය. ඒ නිසා සභාපතිවරයා සඳහා නොපැවරුණි. මෙම කාලය තුළ සභාපතිවරයාගේ කාර්යාලයේ විවිධ අවශ්‍යතා සහ බැංකුවේ අනෙකුත් කටයුතු සඳහා මෙම වාහනය භාවිතා කර ඇත.	බැංකුව තම වත්කම් කාර්යක්ෂමව භාවිතා කළ යුතු අතර අදාළ වක්‍රලේඛවලට අනුකූල විය යුතුය.

1.8 බදු රෙගුලාසිවලට අනුකූල නොවීම

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) මූල්‍ය සේවා මත එකතු කළ අගය මත බද්දට අදාළව දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා විසින් 2014 ජූනි 23 දින ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද අංක 1868/10 දරන අතිවිශේෂ ගැසට් පත්‍රයේ 02(ඇ) උපලේඛනයට අනුව, වැටුප් සඳහා මුදල් හා මුදල් නොවන සමස්ත ප්‍රතිලාභ ගෙවීම් ඇතුළත් විය යුතුය. තවද, දේශීය ආදායම් පනතේ උපලේඛන 01 ට අනුව, ගෙවන ලද ආයතනික දායක ගාස්තු මූල්‍ය සේවා මත එකතු කළ අගය මත බදු වාර්තා ආකෘතිය මත කේත අංක: 76 යටතේ සලකා බලනු ලැබේ. කෙසේ වෙතත්,	ආයතනික දායකත්ව මුදලට මහ බැංකුව, සේවා යෝජකයින්ගේ සම්මේලනය, ශ්‍රී ලංකා බැංකු සංගමය, ආදිය වෙත ගෙවනු ලබන වාර්ෂික ගාස්තු ඇතුළත් වේ. එබැවින්, ආයතනික දායකත්ව මුදලින් සැලකිය යුතු වටිනාකමක් සේවකයින්ට ලබා දෙන ප්‍රතිලාභ සෘජුව නියෝජනය නොකරයි.	මූල්‍ය සේවා මත එකතු කළ අගය මත බද්ද ගණනය කිරීමේදී සේවකයන් වෙනුවෙන් ගෙවනු ලබන දායකත්වයන් සලකා බැලිය යුතුය.

මූල්‍ය සේවා මත එකතු කළ අගය මත බද්ද ගණනය කිරීමේදී සේවකයින් වෙනුවෙන් බැංකුව විසින් ගෙවන ලද දායක මුදල් සැලකිල්ලට ගෙන නොතිබුණි.

(ආ) 2022 ඔක්තෝබර් 25 දින නිකුත් කරන ලද අංක 2303/05 අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රයට අනුව, 03 අදියර යටතේ සිදුවන භානිකරණ ඉඩදෙන වියදම් ලෙස බැංකුව සලකා බැලිය යුතුවේ. කෙසේ වෙතත්, ආයතනය විසින් අවශ්‍යතාවයට අනුකූලව කටයුතු කර නොතිබූ අතර, පුද්ගල භානිකරණවලට ඉඩදී ඇති අතර අතිරේක ආදායම් බදු ගෙවීම් සහ ඉැංකුවට වැඩිපුර මුදල් ප්‍රවාහ ගලායාම් ජනිත කරවන 03 වැනි අදියර යටතේ සාමූහික භානිකරණ නොසලකා හැර තිබුණි.

සාමාන්‍යයෙන් සාමූහික භානිකරණ යටතේ අදියර 3 හි ණයවලින් බහුතරයක් DPD මත පදනම්ව ඉහළට හෝ පහළට විචලනයන්ට යටත් වේ. එබැවින්, භානිකරණ ප්‍රතිපාදන මත බදු බැර ලබා ගැනීමේ අනාගත සංකූලතාව ලිහිල් කිරීම සඳහා, බැංකුව බදු පදනම යටතේ පුද්ගල භානිකරණ පමණක් හඳුනාගෙන ඇත.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.89,005,118ක අලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු.405,197,439ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.494,202,557ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම පිරිහීමට පෙර වර්ෂය හා සැසඳීමේදී ශුද්ධ පොළී ආදායමේ රු.363,209,042ක අඩුවීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් අයිතමවල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයයන්, ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සසඳා විශ්ලේෂණය කර වැඩිවීම් හෝ අඩුවීම්වල ප්‍රතිශතයන් පහත දැක්වේ.

විස්තරය	විචලනය වැඩිවීම/ (අඩුවීම) (රු.'000)	විචලනය (%)	විචලනය සඳහා හේතු
පොළී ආදායම	2,148,306,082	41	පවතින සහ අලුතින් ලබා දෙන ණය සහ අත්තිකාරම්වල පොළී අනුපාත වැඩිවීම
පොළී වියදම	2,511,511,124	85	ඉතුරුම් සහ ස්ථාවර තැන්පතු සඳහා පොළී අනුපාත වැඩිවීම
ගාස්තු හා කොමිස් ආදායම	(47,060,768)	-16	වර්ෂය තුළ නව ණය දීම අඩු කිරීම.
ශුද්ධ අනෙකුත් මෙහෙයුම් ආදායම	(3,158,905)	-11	ලාභ හෝ පාඩු හරහා සාධාරණ වටිනාකමකින් මනිනු ලබන මූල්‍ය වත්කම්වලින් ලාභාංශ ආදායම අඩුවීම
ආදායම් බදු වියදම	(443,011,236)	-291	පෙර වසරට සාපේක්ෂව විලම්භිත බදු වත්කම් වැඩිවීම.

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

පවතින තොරතුරු අනුව, පෙර වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ බැංකුවේ ඇතැම් වැදගත් අනුපාත පහත දක්වා ඇත.

විස්තරය	ආංශික අනුපාත (2022) %	බැංකුව			
		2022	2021	2020	2019
ලාභදායීතා අනුපාතය					
සාමාන්‍ය හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභ (ROE)	2.3	3.17	4.11	6.09	7.73
සාමාන්‍ය වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ (ROA)	0.1	(0.16)	0.76	1.15	1.11
ශුද්ධ පොළී ආන්තිකය (ප්‍රතිශතය)	2.8	3.52	4.34	4.24	4.52
ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණාත්මකතාව					
බාසල් III – ස්ථර I (අවම 8%)	14.2	18.36	21.91	21.58	21.04
බාසල් III – මුළු ප්‍රාග්ධනය (අවම 12%)	17.7	20.41	23.87	22.67	21.77
වත්කම්වල ගුණත්වය					
දළ අක්‍රීය අත්තිකාරම් (සේ.අ.අ. ණය හැර)		-	9.19	10.71	7.73
ණය හා අත්තිකාරම්වල අදියර 3 ණය (සේ.අ.අ. ණය හැර)	8.4	10.19	-	-	-
ද්‍රවශීලතා අනුපාත					
ද්‍රවශීලතා ආවරණ අනුපාතය	196.3	148.1	115	116	121.05

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- i) ප්‍රධාන වශයෙන් 2022 වර්ෂයේ ලාභදායීත්වය අඩුවීම හේතුවෙන් පෙර වර්ෂය හා සැසඳීමේදී 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට හිමිකම් මත ප්‍රතිලාභ සියයට 0.94කින් අඩු වී තිබුණි.
- ii) 2022 වර්ෂයේ බදු පසු අලාභයක් ඇතිවීම හේතුවෙන් වත්කම් මත ප්‍රතිලාභ සියයට සෘණ 0.16ක් වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණ	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2017 වසරේ සිට පැවත එන හඳුනා නොගත් රුපියල් 2,361,384 ක ශේෂය අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගෙන සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ කපා හැර තිබුණි.	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස දක්වා නොතිබුණි.	ආපසු අයකර ගැනීමේ හැකියාව සහතික කිරීම සඳහා බැංකුව විශේෂිත ශේෂයන්ට අදාළ සියලුම ලියකියවිලි ලබාගෙන පවත්වාගෙන යා යුතුය.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණ

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් අත්සන් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන මාස පහක කාල ප්‍රමාදයකින් පසු 2023 ජූලි 27 දින විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කර තිබුණි.

2023 ජූනි මස අවසන් වන තුරු අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය ඇති නොකිරීම එවැනි ප්‍රමාදයකට හේතු විය.

විගණකාධිපතිවරයා වෙත මූල්‍ය ප්‍රකාශන නියමිත වේලාවට ඉදිරිපත් කිරීම සහතික කිරීම.